

## **BOSHLANG`ICH SINFLARDA INTERFAOL METODLARDAN FOYDALANISH MASALALARI**

*Samarqand viloyati Jomboy tumani 15 maktab Boshlang`ich sinf o`qituvchisi*

*Vohidova Nodira Toxirovna*

**Annotatsiya.** Mazkur maqolada umumta'lim maktablarida boshlang`ich ta'limda olib borilayotgan chora- tadbirlar, o`quvchilarni o`qitishda interfaol metodlardan foydalanish masalalari. Tabiatshunoslik fanini o`qitish bo`yicha tavsiyalar. Interfaol metodlardan namunalar yoritilgan.

**Kalit so`zlar:** boshlang`ich ta'lim, tabiatshunoslik, interfaol ta'lim, tabiat, o`lka, "Qush, hayvon, gul, daraxt, meva, sabzavot" o'yini.

Davlatimiz rahbari Sh.Mirziyoyev o'zining "Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik - har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak" asarida ta'lim va ilm-fan, davlatning yoshlarga doir siyosatini amalga oshirish, ta'limning yangi, zamonaviy usullarini, jumladan, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish sohasidagi ishlar axvoli Tanqidiy tahlil qilib, bir qator vazifalarni amalga oshirishga e'tibor qaratdilar. Ulardan biri ta'lim-tarbiya jarayonini tubdan isloh qilish sanaladi. Umumta'lim maktablarida boshlang`ich ta'limda mavzularni o`qitishda interfaol texnologiyalarni joriy etish o`quvchilar qobiliyatini rivojlantirish jarayonini tezlashtirish uchungina xizmat qilibgina qolmay balki, ularning rivojlanishlarini amalga oshiruvchi, ularni ijodkorlikka, tashabbuskorlikka, mustaqil ish yuritishga, o'ziga va imkoniyatlariga ishonishlariga, yangiliklarni o'zlashtirishlariga va yaratuvchanlikka undaydi. Bu jarayonda o`quvchilar zerikmaydilar. Tabiatshunoslik fanini o`qitishda o`quvchilarni jonli tabiatdagi mavsumiy o`zgarishlar haqidagi tasavvurni shakllantirish orqali o`quvchilarda go'zal diyorimizga xos jonli va jonsiz tabiat, o'simliklar va

hayvonot dunyosi haqida tasavvurlar shakllantirib borish borasidagi ilmiy tadqiqotlar va amaliy ishlar tahlil etilgan. Bu orqali o`quvchilarni tabiat bilan tanishtirish, jonli mavjudotlarga qiziqtirish hamda ularga nisbatan ehtiyotkorona munosabatni, ularni parvarish qilishda kattalarga yordam berishni o'rgatishdan iborat.

Shunday ekan tabiat bilan tanishtirish metodikasining asosiy vazifalari quyidagilardan iborat bo'lishi lozim;

-o`quvchilarni o'z o'lkasini sevishga o'rgatish,

-tabiat bilan tanishtirish orqali o`quvchilarda ilmiy dunyoqarashni rivojlantirish,

-o`quvchilarda kuzatuvchanlikni rivojlantirish,

-o'zining , tengdoshlari va kattalarning meqnatini qadrlashga o'rgatish,

-tabiat orqali psixik jarayonlarni rivojlantirish (sezgilar, idrok, xotira, qayol, tasavvur, nutq, diqqat),

-o`quvchilarning hissiyotini irodasini rivojlantirish,

- tabiat in'om etgan nematlarni avaylab asrashga o'rgatish.

Yuqoridagi vazifalardan kelib chiqqan qolda, o`quvchilarni qar tomonlama tarbiyalashda tabiat orqali - aqliy, axloqiy, estetik, jismoniy, meqnat, ekologik, iqtisodiy tarbiya berish lozim.

Tabiat bilan tanishtirish davomida o`qituvchilar rivojlantiruvchi muhit asosida tajriba ishlarini ham tashkil etish orqali o`quvchilar bilan tabiat hodisalarini kuzatish, qanday? qanday qilib ? nega unaqa ? kabi savollarni o`quvchilar tahlil eta olishiga ko'maklashadilar. O`quvchilarni tabiat bilan tanishtirish mashg'ulotlarida noan'anaviy ta'limiy o'yinlardan foydalanish ham mumkin.

"Qush, hayvon, gul, daraxt, meva, sabzavot" o'yini

Maqsad: Jonivorlar, parrandalar, gullar, sabzovotlarning nomlarini topib aytishga o'rgatish. Borishi:O`qituvchi o`quvchilarga ko'ptokni otadi, "Qush" desa, o`quvchi-"Bedana" deb javob beradi.

O`qituvchi "Hayvon" desa, o`quvchi "bo'ri", "Gul" desa, o`quvchi "Atirgul" deb javob beradi, "Daraxt" desa, o`quvchi "Chinor" deb javob beradi, "Meva" desa, o`quvchi "Olma" deb javob beradi, "Sabzovot" desa, o`quvchi "Sabzi" deb javob beradi. O'yinda barcha o`quvchilar faol ishtirok etadilar. "Sevimli jonivorlar" Har bir o`quvchi, agar iloji topilganda, qanday jonivorga aylanib qolishini hohlashini aytadi. Hayvonning nomi unga xos bo'lgan harakatlar bilan ko'rsatiladi. O`quvchilarning fikrlashi va hissiyotining yuqoriligi ularda birgalikda qayg'urish, kechayotgan hodisalarga mansublik hissini keltirib chiqaradi. SHu sababli o`quvchilarda atrof-muhit hodisalari va odamlarning hatti- harakatlariga qiziqishni ilk o`quvchilik davridan uyg'otish va ularga nisbatan hissiy-ijobiy munosabatni shakllantirish talab etiladi. Tabiatning rang-barangligi, foydali va zararli tomonlarini tanishtirib borishda interfaol usullardan foydalanish orqali o`quvchini ijodiy izlash, o'z fikrini bayon etishga o'rgatish bilan birga, tabiatni asrab-avaylash, rivojlantirish, boyitish lozimligini o'rgatib boramiz.

#### **Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:**

1. 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi PF-4947 sonli Farmoni
2. M.Inoyatova, A.Nosirov, M. Diyanova, G.Boymurodova "Boshlang'ich ta'lim sifatini oshirishda zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalarni qo'llash"
3. "Boshlang'ich ta'lim" jurnal 7-son, 2011.